






## Scientific Mapping of the Literature on Internal Audit Quality

- Bita Mashayekhi**  \* Professor of Accounting, University of Tehran, Tehran, Iran.
- Milad Samavat**  Master Student in Accounting, University of Tehran, Tehran, Iran.
- Amin Jahangard**  Master Student in Accounting, University of Tehran, Tehran, Iran.

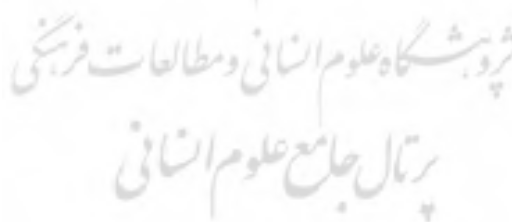
### Abstract

This study aims to conduct a literature review on internal audit quality literature using bibliometrics methods, including time-trend and impact analysis of studies, journals, authors, institutions, and countries. We also identified Conceptual, Intellectual, and Social structure of this line of research. To fulfill our purpose, we applied a bibliometrics approach to 92 research papers from 1993-2023, which we acquired from Web of Science (WoS) database.

**Keywords:** Bibliometrics Analysis, Computational Literature Review (CLR), Internal Audit Quality, Scientific Map, Web of Science (WoS).

\* Corresponding Author: mashaykhi@ut.ac.ir

**How to Cite:** Mashayekhi, B., Samavat, M., Jahangard, A. (2023). Scientific Mapping of the Literature on Internal Audit Quality, *Empirical Studies in Financial Accounting*, 20(78), 35-75.



## **1. Introduction**

A review of the literature in the field of internal audit quality shows the variety of topics in the research conducted in the past years. Therefore, a systematic review of the research is conducted in this field with the intention of creating a deeper understanding of the research on internal audit quality for researchers who intend to study in this field, and drawing some potential future research paths for this field.

The main research questions are as follows:

1) What is the trend of studies conducted in the field of internal audit quality? (Trend analysis)

2) Which are the most influential articles, authors, journals, research institutions, and countries in the field of internal audit quality research? (Impact analysis)

3) Which topics form the body of knowledge of internal audit quality research? (Conceptual structure)

4) Which topics in the field of internal audit quality have been sufficiently developed and which are still developing and need further investigation? (Conceptual structure)

5) What are the cooperation networks between authors, research institutions, and countries in conducting internal audit quality research? (Intellectual and social structure)

## **2. Literature Review**

### **2.1. Determinants of internal audit quality**

Based on previous research, the personal characteristics of the internal auditors (Erasmus and Coetzee, 2018), the support and power of senior management (Jiang et al., 2018), Organizational independence and commitment, the time pressure imposed on the internal auditor (Samagaio and Felício, 2022), the use of information technology by internal auditors (Deribe and Regasa, 2014), the quality of the audit committee's performance and its participation in internal audit planning and reporting (Abdullah, 2018), the size of the internal audit (Erasmus and Coetzee, 2018), and the uncertainty and complexity of the company's environment (Jiang et al., 2018) affect the internal audit quality.

### **2.1. Consequences of internal audit quality**

According to previous research, the high-quality internal audit can affect the quality of corporate governance (Lenz and Hahn, 2015), internal controls quality (IIA, 2015), earnings management and financial reporting quality (Prawitt et al., 2009), external audit fee (Mat Zail et al., 2015), and external audit delay (Abbott et al., 2012b).

### **3. Methodology**

In this paper, the bibliometric analysis is used in order to examine the trend and impact analysis, as well as analyze the conceptual, intellectual, and social structure of the internal audit quality research field. Also, in order to implement bibliometric methods, the Bibliometrix package is used in R.

### **4. Results**

Our findings indicate an increasing trend in the number of research studies on internal audit quality literature. We also document that Prawitt et al. (2009) is the most cited paper; David A. Wood from Brigham Young University is the most influential author; Accounting Review is the most influential journal; Managerial Auditing Journal is the most productive journal; Brigham Young University is the most prolific institution; and the USA is the most influential country in this research field. "Corporate Governance", "Internal Controls", "Audit Effectiveness", and "Audit Competency" are among the dynamic topics that are well-developed in internal audit quality literature. "Earnings Management" and "Risk Management" are emerging topics, and we predict an increase in the number of studies on them in the years to come. We also argue that although "Accountability" is a critical topic in internal audit quality literature, it can still be developed further in future research.

### **5. Discussion**

The results indicate the concepts of "corporate governance", "audit committees", "earnings management", "internal controls", and "financial reporting quality" are the most frequent keywords in this field. Repetition of these concepts in the articles of this field can emphasize the role of high-quality internal audit in a suitable structure of corporate governance, indicating its role in strengthening internal controls and preventing managers' misconduct, and ultimately increasing the transparency and quality of financial reporting. Also, "earnings management" and "risk management" are hot topics and of particular interest to researchers and academics. It is expected that future research will focus on these two topics. Also, the analysis of the thematic map of keywords in the research field of internal audit quality shows the important role of "accountability" in improving the quality of internal audit and its potential for development and growth in future research. The global map of countries' cooperation in the field of internal audit quality shows that the most scientific cooperation of countries in the field of internal audit quality research is dedicated to some developing countries. It seems that the quality of internal audit in these countries has a double importance in the eyes of researchers and professionals.


## 6. Conclusion


The findings of this paper can provide researchers with an insight to conduct studies on the quality of internal audit in the future. This research has several contributions. This research is the first attempt to use bibliometric methods in order to review the internal audit quality literature. The results of this research not only provide a comprehensive picture of the research in this field but also help in the direction of future studies by introducing the hot topics in the field. Also, researchers can refer to the results of this research in choosing co-authors or research institutions to conduct joint research in the field of internal audit quality.


The professionals can use our results to improve the quality of internal audits by knowing the related key issues and the researchers and sources who have produced more reliable documents.



## ترسیم نقشه علمی پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی

بیتا مشایخی \*  استاد حسابداری دانشگاه تهران، تهران، ایران

میلاذ سماوات  دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه تهران، تهران، ایران

امین جهانگرد  دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه تهران، تهران، ایران

### چکیده

هدف از این پژوهش، انجام مرور بر ادبیات حوزه کیفیت حسابرسی داخلی با استفاده از روش کتاب‌سنجی، شامل بررسی روند زمانی پژوهش‌های صورت گرفته، ارزیابی اثرات مقالات، مجلات، نویسندگان، مؤسسات پژوهشی و کشورها و همچنین، شناسایی ساختار مفهومی، فکری و اجتماعی مطالعات حوزه مذکور می‌باشد. از این جهت، کلیه مقالات منتشر شده در حوزه کیفیت حسابرسی داخلی در پایگاه داده وب‌آوساینس (WOS)، طی سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۲۳ مورد تحلیل قرار گرفته است. نتایج تحلیل‌ها حاکی از روند فزاینده مطالعات حوزه کیفیت حسابرسی داخلی می‌باشد. همچنین، مقاله Prawitt et al. (2009) پراستنادترین مقاله، Wood تأثیرگذارترین پژوهشگر، Accounting Review مؤثرترین مجله، Managerial Auditing Journal مولدترین مجله، دانشگاه بریگام یانگ ایالات متحده پرکارترین مؤسسه پژوهشی و کشور ایالات متحده تأثیرگذارترین کشور در این حوزه می‌باشند. «حاکمیت شرکتی»، «کنترل‌های داخلی»، «کارایی حسابرسی» و «صلاحیت حسابرسی» به عنوان موضوعات محرک، مفاهیمی هستند که در حوزه کیفیت حسابرسی داخلی، به میزان قابل توجهی توسعه یافته و دستاوردهای پژوهشی بااهمیتی برای این حوزه پژوهشی فراهم آورده‌اند. «مدیریت سود» و «مدیریتی است» موضوعات نوظهور در این حوزه پژوهشی بوده و پیش‌بینی می‌شود که در سال‌های آینده، مطالعات بیشتری بر روی آن‌ها صورت پذیرد. همچنین، موضوع «پاسخگویی» با وجود آنکه که موضوعی کلیدی فوق‌العاده بااهمیتی در حوزه پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی می‌باشد، ولی همچنان مستعد توسعه در پژوهش‌های آتی می‌باشد.

**کلیدواژه‌ها:** تحلیل کتاب‌سنجی، کیفیت حسابرسی داخلی، مرور ادبیات محاسبه محور (CLR)، نقشه علمی، وب‌آوساینس (WOS).

\* نویسنده مسئول: mashaykhi@ut.ac.ir

## مقدمه

با آغاز بحران‌های مالی از دهه ۱۹۸۰ و ظهور موج تازه‌ای از مطالعات در خصوص حاکمیت شرکتی، موضوع کیفیت حسابرسی داخلی بارها مورد بحث و بررسی واقع شده است (Abdullah et al. 2018). سپس با وقوع مشکلات مالی در سراسر جهان طی سال‌های ۲۰۰۷-۲۰۰۸، توجه ویژه‌ای به بهبود کیفیت حاکمیت شرکتی و در ادامه، با اهمیت یافتن حسابرسی داخلی به شکلی فزاینده، نیاز روبه رشدی برای آشنایی با کیفیت حسابرسی داخلی، در بستر حاکمیت شرکتی به وجود آمد (Boskou et al., 2019). در این راستا، پژوهش‌های عدیده‌ای پیرامون کیفیت حسابرسی صورت گرفت.

مروری بر ادبیات حوزه کیفیت حسابرسی داخلی، بیانگر تعدد و تنوع موضوعی زیادی در پژوهش‌های صورت گرفته طی سال‌های گذشته است؛ بنابراین، انجام مروری سیستماتیک بر پژوهش‌های انجام‌شده در این حوزه با این نیت که شناخت عمیق‌تری از پژوهش‌های پیرامون کیفیت حسابرسی داخلی برای پژوهشگرانی که قصد مطالعه در این زمینه را دارند، ایجاد نموده و برخی مسیرهای بالقوه پژوهشی آتی را برای این حوزه ترسیم نماید و بنابراین، به غنای ادبیات کیفیت حسابرسی داخلی بیافزاید، ضروری به نظر می‌رسد. بر اساس بررسی‌های انجام‌شده در این پژوهش، هیچ‌گونه مروری بر ادبیات کیفیت حسابرسی داخلی از طریق روش‌های مرور ادبیات محاسبه محور (CLR)<sup>۱</sup>، از جمله روش‌های کتاب‌سنجی انجام نشده است. این پژوهش، به منظور رفع این کمبود و همچنین، رفع نیاز به انجام مطالعات کتاب‌سنجی بیشتر در حوزه حسابداری انجام شده است (Habib, 2022). به بیان دقیق‌تر، هدف از انجام این پژوهش، مروری بر روند پژوهش‌های صورت گرفته پیرامون کیفیت حسابرسی داخلی، ارزیابی اثرات مقالات، مجلات، نویسندگان، مؤسسات پژوهشی و کشورها، شناخت ساختار مفهومی، فکری و اجتماعی مطالعات کیفیت حسابرسی داخلی می‌باشد. پرسش‌های اصلی در این پژوهش به شرح زیر می‌باشند:

---

## 1. Computational Literature Review-CLR

۱) روند مطالعات صورت گرفته در حوزه پژوهشی کیفیت حسابرسی داخلی چگونه است؟ (بررسی روند)

۲) تأثیرگذارترین مقالات، نویسندگان، مجلات، مؤسسات پژوهشی و کشورها در حوزه پژوهشی کیفیت حسابرسی داخلی، کدام‌اند؟ (ارزیابی تأثیر)

۳) کدام موضوعات، بدنه دانشی پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی را شکل می‌دهند؟ (ساختار مفهومی)

۴) کدام موضوعات در حوزه کیفیت حسابرسی داخلی به میزان کافی توسعه یافته و کدام یک همچنان در حال توسعه بوده و نیازمند بررسی‌های بیشتری هستند؟ (ساختار مفهومی)

۵) شبکه‌های همکاری میان نویسندگان، مؤسسات پژوهشی و کشورها در انجام پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی به چه صورت است؟ (ساختار فکری و اجتماعی)

به منظور تحقق هدف پژوهش و پاسخ به سؤالات آن، از تحلیل کتاب‌سنجی استفاده شده است. در این پژوهش، اطلاعات لازم از پایگاه داده وب‌آوساینس (WoS)<sup>۱</sup> جمع‌آوری شده و کلیه مقالات منتشرشده در حوزه کیفیت حسابرسی داخلی در این پایگاه داده، طی یک دوره زمانی سی‌ساله از ۱۹۹۳ تا ۲۰۲۳ مورد تحلیل قرار گرفته است. این تحلیل‌ها با استفاده از بسته<sup>۲</sup> Bibliometrix در محیط آر (R) انجام شده است.

دانش‌افزایی اصلی این پژوهش به انجام یک مطالعه مروری بر ادبیات کیفیت حسابرسی داخلی با رویکرد CLR و روش کتاب‌سنجی برای یک دوره سی‌ساله مربوط می‌شود و بنابراین، ادبیات این حوزه را غنا بخشیده و دیدگاهی جامع‌تر و متمرکزتری از ادبیات مذکور فراهم می‌آورد. همچنین، نتایج این پژوهش می‌تواند جهت پژوهش‌های آتی را در این حوزه مشخص سازد، زیرا موضوعات نوظهوری را معرفی می‌نماید که نیازمند مطالعات بیشتری در آینده می‌باشند. علاوه بر این، پژوهشگران می‌توانند ضمن انتخاب موضوع، از نتایج ما به منظور انتخاب همکار و یا مؤسسات پژوهشی و دانشگاهی

1. Web of Science (WoS)

2. package

باهدف تأمین مالی احتمالی پژوهش در حوزه کیفیت حسابرسی داخلی بهره‌برداری نمایند. در ادامه، ساختار مقاله به این صورت سازمان‌دهی شده است: در بخش دوم ادبیات پژوهش بیان می‌شود. بخش سوم به روش‌شناسی پژوهش، شامل روش کتاب‌سنجی و راهبرد جستجو اختصاص دارد. ارائه یافته‌های پژوهش در بخش چهارم و تحلیل و جمع‌بندی نتایج در بخش پایانی صورت می‌گیرد.

### پیشینه پژوهش

وقوع بحران‌های مالی در برخی شرکت‌های خوش‌نام، اعتماد سرمایه‌گذاران نسبت به صحت و قابلیت اتکای گزارشگری مالی، سلامت و درست‌کاری مدیران و به‌ویژه کفایت و اثربخشی کنترل‌های داخلی موردنیاز به‌منظور پیشگیری از رفتارهای متقلبانه را خدشه‌دار ساخت (Rezaee, 2005)؛ بنابراین، سؤالات بسیاری در خصوص کیفیت و اثربخشی حسابرسی داخلی که خود از مکانیزم‌های مؤثر حاکمیت شرکتی در محافظت از سرمایه‌گذاران تلقی می‌شود، مطرح گردید که خود منجر به انجام پژوهش‌های زیادی شامل ابعاد گوناگونی از کیفیت حسابرسی داخلی گردید.

### عوامل مؤثر بر کیفیت حسابرسی داخلی

بر اساس پژوهش‌های پیشین، ویژگی‌های فردی مدیر حسابرسی داخلی، شامل صلاحیت و جایگاه او در سازمان بر کیفیت حسابرسی داخلی تأثیر دارد (Erasmus and Coetzee, 2018) و فقدان یا کمبود استعداد و مهارت لازم برای حسابرس داخلی، دستیابی به مأموریت آن را به خطر می‌اندازد. حمایت و قدرت مدیریت ارشد نیز می‌تواند به بهبود کیفیت حسابرسی داخلی منجر شود (Jiang et al, 2018). Samagaio and Felício (2022) نشان دادند درحالی‌که استقلال و تعهد سازمانی کیفیت حسابرسی داخلی را بهبود می‌بخشند، فشار زمانی تحمیل‌شده بر حسابرسان داخلی از کیفیت حسابرسی داخلی می‌کاهد. از دیگر عوامل مؤثر بر کیفیت حسابرسی داخلی می‌توان به استفاده از فناوری اطلاعات توسط حسابرسان داخلی (Deribe and Regasa, 2014)، کیفیت عملکرد کمیته



حسابرسی و میزان مشارکت آن در برنامه‌ریزی و گزارشگری حسابرسی داخلی (Abdullah, 2018)، اندازه واحد حسابرسی داخلی (Erasmus and Coetzee, 2018) و عدم اطمینان و پیچیدگی محیطی شرکت (Jiang et al, 2018) اشاره نمود.

### عوامل تأثیرپذیر از کیفیت حسابرسی داخلی

برخی پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند که حسابرسی داخلی باکیفیت، می‌تواند به افزایش کیفیت حاکمیت شرکتی منجر شود (Lenz and Hahn, 2015) و این از طریق کمک به مدیریت در بهبود کنترل‌های داخلی، تحقق می‌یابد (IIA, 2015). همچنین، حسابرسی داخلی باکیفیت از طریق حصول اطمینان از عملکرد درست کنترل‌های داخلی به‌عنوان مکانیزمی برای حفاظت از دارایی‌ها و جلوگیری از هدررفتن منابع محدودسازمانی و نیز کسب اطمینان از عملکرد مدیریت در راستای اهداف سازمانی، به ایجاد رشد و شکوفایی در سازمان‌ها می‌انجامد (Arel et al., 2012). مطالعات بسیاری تأثیر مثبت حسابرسی داخلی باکیفیت بر کیفیت سیستم کنترل‌های داخلی را تأیید نموده‌اند (Mazza and Azzali, 2015a). همچنین، در شرکت‌هایی باکیفیت بالاتر حسابرسی داخلی، مدیریت سود کمتر و کیفیت ارقام مالی بالاتر مشاهده می‌شود (Prawitt et al., 2009). حساب‌برسان مستقل نیز زمانی بر حساب‌برسان داخلی تکیه می‌نمایند که حساب‌برسان داخلی به‌اندازه کافی بی‌طرف و با صلاحیت و در نتیجه، باکیفیت باشند (Pizzini et al., 2015). اتکای بیشتر بر خدمات حساب‌برسان داخلی، احتمالاً به کاهش کارکرد حساب‌برسان مستقل و در نتیجه به کاهش حق‌الزحمه (Mat Zail et al., 2015) و کاهش تأخیر حسابرسی مستقل می‌انجامد (Abbott et al., 2012b).

### اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی داخلی

در اغلب پژوهش‌های پیشین، برای اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی داخلی از استانداردهای حسابرسی استفاده می‌شود که حساب‌برسان مستقل را در ارزیابی میزان اتکا به کار حسابرسی داخلی به‌عنوان بخشی از حسابرسی صورت‌های مالی راهنمایی می‌نمایند (Trotman and

- Prawitt et al., ) پیشین ( Duncan, 2018). بر اساس استانداردهای حرفه‌ای و پژوهش‌های پیشین (Prawitt et al., 2009)، کیفیت حسابرسی داخلی، ویژگی‌های خاصی از سازمان‌ها و مجریان فعالیت‌های حسابرسی داخلی (شامل صلاحیت آن‌ها) و همچنین ماهیت و دامنه فعالیت‌های حسابرسی (مثلاً میزان نظارت بر اصلاح ایرادهای کنترلی از پیش شناسایی شده) را دربرمی‌گیرد. از دیگر معیارهای اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی داخلی می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:
- مؤلفه‌های شش‌گانه کیفیت حسابرسی داخلی مطابق SAS شماره ۶۵ درخصوص نقش حسابرسی داخلی در فرآیند گزارشگری مالی، شامل (۱) تجربه، (۲) گواهینامه‌های حرفه‌ای، (۳) آموزش، (۴) تمرکز بر کار حسابرسی مالی، (۵) کانال گزارشگری و (۶) اندازه واحد حسابرس داخلی (Prawitt et al., 2009)،
  - بهبود برنامه‌ریزی، کیفیت آزمون‌ها و نظارت‌های حسابرسی داخلی (Mazza and Azzali, 2015)،
  - افشای مکانیزم‌های مختلف حسابرسی داخلی (Boskou et al., 2019)،
  - کمک حسابرس داخلی به هیئت‌مدیره در شناسایی مشکلات سازمانی (van Gelderen et al., 2017)
  - شایستگی و استقلال حسابرس داخلی (Abbott et al., 2016).

### کیفیت حسابرسی داخلی برای چه کسانی اهمیت دارد؟

اگرچه کیفیت حسابرسی داخلی، طیف وسیعی از کاربران را تحت تأثیر قرار می‌دهد، اما در ادبیات موجود اصولاً نحوه تعریف این مفهوم بیشتر از منظر گروهی خاص از بازیگران حاکمیت شرکتی، یعنی حسابرسان مستقل مستند شده است. احتمالاً یک دلیل قابل قبول برای این سوگیری این است که حسابرسان مستقل معمولاً مسئول ارزیابی کیفیت حسابرسی داخلی می‌باشند (Messier et al., 2011) و بیشترین استفاده را از آن می‌نمایند، زیرا گزارش‌های حسابرسی داخلی یکی از عناصر مهم در انجام حسابرسی صورت‌ها مالی می‌باشند (Gramling and Vandervelde, 2006). **کیفیت حسابرسی داخلی** برای خود حسابرسان داخلی نیز اهمیت دارد (Asiedu and Deffor, 2017). مدیریت، کمیته‌های

حسابرسی و هیئت‌مدیره نیز می‌توانند به کیفیت کارکرد حسابرسی داخلی توجه نموده و روش‌های بهبود این کارکرد را بررسی نمایند (Mat Zail et al., 2015). سازمان بورس و اوراق بهادار و دیگر گروه‌های ناظر و علاقه‌مند به فرایندهای حاکمیت شرکتی نیز نقش حسابرسی داخلی در گزارشگری مالی را مفید می‌دانند (Mat Zail et al., 2015). همچنین، کیفیت حسابرسی داخلی، دغدغه شهروندان غیرمتمخصص نیز می‌باشد، خصوصاً زمانی که یک سازمان عمومی مدنظر باشد (Neu et al., 2013).

## روش

### تجزیه و تحلیل کتاب‌سنجی

همواره یکی از اهداف پژوهشگران در حوزه‌های علمی مختلف، دستیابی به قلمرو دانش حوزه موردنظر و طرح پرسش‌هایی به‌منظور گسترش مرزهای دانش در آن حوزه می‌باشد (Tranfield et al., 2003) و انجام پژوهش‌های مرور بر ادبیات، دستیابی به این هدف را امکان‌پذیر می‌سازد. چنین پژوهش‌هایی معمولاً به شیوه کیفی و بدون کاربرد نرم‌افزار خاصی صورت می‌گیرند و بنابراین با محدودیت‌هایی روبه‌رو می‌باشند. با استفاده از روش «کتاب‌سنجی» به‌عنوان یکی از روش‌های نقش‌برداری علمی<sup>۱</sup>، ساختار بدنه دانش به شیوه‌ای کمی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و محدودیت‌های مذکور رفع می‌شود (Daum et al., 2019). یک پژوهشگر با استفاده از روش «کتاب‌سنجی» می‌تواند ادبیات را به سه طریق مورد مرور و ارزیابی قرار دهد: بررسی روندها، ارزیابی تأثیرات<sup>۲</sup> و تحلیل ساختار پژوهش. «بررسی روند» در تحلیل‌های کتاب‌سنجی با به‌کارگیری روش‌های محاسباتی به کمی ساختن برخی از داده‌های کتاب‌شناختی به‌منظور ارزیابی بهره‌وری و روند انتشارات کمک می‌کند. به‌عنوان مثال، اطلاعاتی همچون تعداد مقالات منتشرشده توسط نویسندگان، تعداد انتشارات در هر سال، تعداد انتشارات بر اساس عنوان منبع، تعداد کل استنادها برای هر مقاله، تعداد انتشارات بر اساس دانشگاه و مؤسسه پژوهشی و تعداد انتشارات توسط هر ناشر

1. Science Mapping

2. Impacts

می‌تواند از یافته‌های چنین تحلیل‌هایی باشد. بر اساس این یافته‌ها می‌توان الگوهای نهفته در مقالات و سایر اسناد منتشر شده، از جمله پربازده‌ترین نویسندگان، پربارترین سال‌ها، دانشگاه و مؤسسات پژوهشی مولد، یا پر استنادترین منابع را استخراج نمود.

در «*ارزیابی تأثیر*» مقالات و سایر انتشارات، کیفیت انتشارات و اینکه آیا آن‌ها واقعاً تأثیر خاصی دارند یا خیر، مورد اندازه‌گیری و ارزیابی قرار می‌گیرد. به منظور ارزیابی عملکرد انتشارات، اولین شاخصی که می‌توان به کار گرفت، تعداد استنادها<sup>۱</sup> می‌باشد به این معنا که هر چه تعداد استنادها بیشتر باشد، تأثیر آن مقاله بیشتر خواهد بود. پس از معیار کل استنادها، معیارهای دیگری همچون شاخص *اچ<sup>۲</sup>*، کل استنادها در هر سال، به هر نویسنده و به هر مقاله مورد استفاده قرار می‌گیرد.

از روش‌های کتاب‌سنجی می‌توان به منظور «*تحلیل ساختار*» مفهومی، فکری و اجتماعی پژوهش نیز استفاده نمود (Ahmi, 2022). در همین راستا، کتاب‌سنجی به ترسیم نقشه‌های علمی کمک می‌کند (نقشه‌برداری علمی<sup>۳</sup>) و به‌ویژه در مرور سیستماتیک ادبیات یک حوزه پژوهشی بسیار مفید است (Aria & Cuccurullo, 2017). نقشه علمی در یک حوزه پژوهشی، بیانگر ابعاد گوناگون و ساختار آن حوزه پژوهشی است (Daum et al., 2019) و به منظور مدل‌سازی تعامل میان انتشارات، نویسندگان، مراکز پژوهشی، کشورها، منابع، کلیدواژه‌ها و غیره به کار می‌رود. هدف از نقشه‌برداری علمی ایجاد شبکه‌هایی برای نمایش ساختار مفهومی، فکری و اجتماعی رشته‌های خاص، حوزه‌های علمی، یا زمینه‌های پژوهشی می‌باشد (Cobo et al., 2011). از جمله روش‌هایی که می‌توان در تحلیل ساختار به کار گرفت می‌توان به (۱) تحلیل کلمات یا هم‌واژه‌ها<sup>۴</sup> - شناسایی مهم‌ترین کلیدواژه‌ها به منظور شناخت «*ساختار مفهومی*» - (۲) تحلیل نویسندگان یا هم‌نویسندگی<sup>۵</sup> - مطالعه همکاری و «*ساختار اجتماعی*» میان نویسندگان، مؤسسات پژوهشی یا کشورها - و (۳)

- 
1. Citations
  2. H-Index
  3. Science Mapping
  4. Co-Words Analysis
  5. Co-Authorship Analysis

تجزیه و تحلیل هم‌استنادی<sup>۱</sup> - تحلیل انتشارات و مراجع مورد استناد قرار گرفته، به منظور مطالعه «ساختار فکری» - اشاره نمود (Noyons et al., 1999). در این تحلیل‌ها به منظور مصورسازی از تحلیل شبکه‌های اجتماعی<sup>۲</sup> استفاده می‌شود. در تحلیل شبکه‌های اجتماعی، هر شبکه شامل تعدادی گره<sup>۳</sup> و یال<sup>۴</sup> می‌باشد. مثلاً به هنگام تحلیل شبکه همکاری میان پژوهشگران، نویسندگان از طریق گره‌ها و پژوهشگرانی که در چاپ مقالات با یکدیگر همکاری داشته‌اند، از طریق یال‌ها نشان داده می‌شوند (ونکی و همکاران، ۱۴۰۰).

در این مقاله از روش کتاب‌سنجی به منظور بررسی روندها، ارزیابی تأثیرات و تحلیل ساختار حوزه پژوهشی کیفیت حسابرسی داخلی استفاده می‌شود. همچنین، به منظور اجرای روش‌های کتاب‌سنجی، از بسته Bibliometrix در محیط آر (R) استفاده می‌شود.

#### راهبرد جستجو

از میان پایگاه‌های داده‌ای مختلف که در اجرای روش کتاب‌سنجی به کار می‌روند، اسکوپوس<sup>۵</sup> و WoS رواج بیشتری دارند (مشایخی و همکاران، ۱۴۰۲). در این پژوهش از پایگاه داده‌ای WoS استفاده شده و به منظور جستجوی مقالات، جستجو با عبارات زیر صورت گرفته است:

TS="internal audit\* quality" OR TS="quality of internal audit\*"

همان‌طور که ملاحظه می‌شود، در جستجو از نشان ستاره (\*) استفاده شده است، به این دلیل که کلمات حسابرسی و حسابرس و همچنین، هر دو حالت جمع و مفرد آن‌ها را شامل شود. ما جستجوی خود را تنها به حوزه علوم بازرگانی، مالی، مدیریت و اداره امور عمومی محدود نمودیم. وجود چکیده مقالات در پایگاه داده و زبان انگلیسی انتشار آن‌ها، محدودیت دیگری بود که بر جستجو اعمال گردید. جستجو در تاریخ ۱۹ فروردین ۱۴۰۲

- 
1. co-citation analysis
  2. Social Network Analysis (SNA)
  3. Nodes
  4. Edges
  5. Scopus

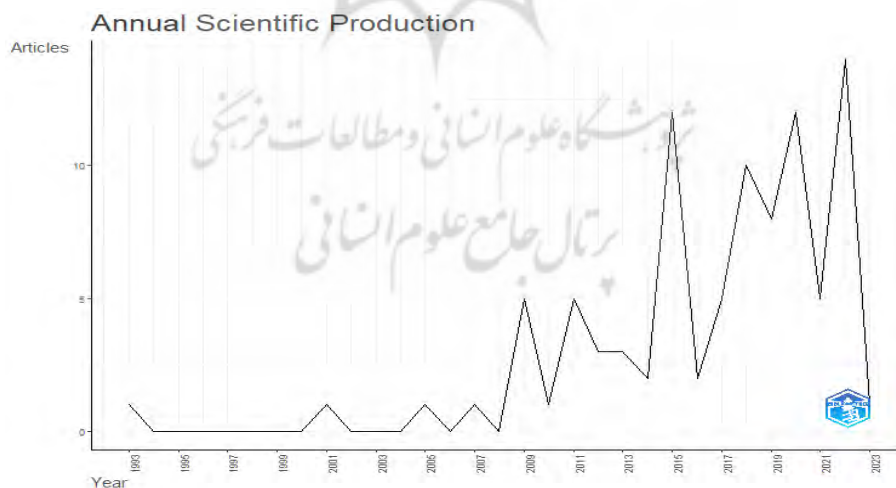
و بدون هیچ‌گونه محدودیت زمانی انجام شد تا کل ادبیات مربوط پوشش داده شود. در نتیجه، ۹۲ مقاله استخراج و برای تحلیل‌های بعدی در نظر گرفته شد که اولین مقاله مربوط به ۱۹۹۳ بود؛ بنابراین، فاصله زمانی تحلیل‌ها از ۱۹۹۳ تا ۲۰۲۳ (ماه آوریل) می‌باشد.

## یافته‌ها

### بررسی روندها

بر اساس نتایج تحلیل اولیه (که در متن مقاله ارائه نشده است) در مجموع ۹۲ مقاله در ۵۱ نشریه (شامل مجله و مجموعه مقالات کنفرانسی) توسط ۲۰۳ نویسنده در حوزه کیفیت حسابداری داخلی منتشر شده که در آن‌ها به مجموع ۳،۲۸۸ منبع (از جمله مقاله یا کتاب) ارجاع داده شده است. شکل (۱) روند انتشار مقالات در این حوزه نمایش می‌دهد. از آنجا که نتایج ۲۰۲۳ فقط به دو ماه ابتدایی سال مربوط می‌باشد، می‌توان نتیجه گرفت که در انتشارات این حوزه، روندی صعودی وجود دارد و چاپ مقالات در ۲۰۲۲ به اوج رسیده است.

شکل ۱. روند زمانی انتشار مقالات



## ارزیابی تأثیرات

### تأثیرگذارترین مقالات

از مجموع ۹۲ مقاله مورد بررسی، ده مقاله پراستناد در جدول شماره (۱) نمایش داده شده‌اند. مقاله (Prawitt et al. (2009) با ۲۳۳ استناد در صدر این لیست قرار دارد. در این پژوهش شواهدی مبنی بر رابطه بین کیفیت حسابرسی داخلی و تعدیل در سطح مدیریت سود ارائه شده است. به این مقاله به‌طور متوسط ۱۵/۵۳ مرتبه در سال (از سال ۲۰۰۹) استناد شده است.

جدول ۱. مؤثرترین مقالات

مقاله	نویسندگان (سال)	مجله	کل استناد	کل استناد
کیفیت حسابرسی	Prawitt et al. (2009)	Journal of Accounting Research	۲۳۳	۵۳/۱
نقش حسابرسی داخلی به‌عنوان عامل	Felix et al. (2001)	The accounting review	۱۶۲	۷/۰۴
نقش حسابرسی داخلی در افشای نقاط ضعف	Lin et al. (2011)	The Accounting Review	۱۲۸	۹/۸۵
کیفیت حسابرسی داخلی و کیفیت	Abbott et al. (2016)	Journal of Accounting Research	۱۰۱	۶۲/۱۲
اثربخشی حسابرسی داخلی: مطالعه موردی	Mihret and Yismaw (2007)	Managerial auditing journal	۹۹	۵/۸۲
تأثیر استفاده از حسابرسی داخلی	Messier et al. (2011)	The accounting review	۸۵	۶/۵۴
آیا کیفیت حسابرسی داخلی مانع از سوء	Ege (2015)	The Accounting Review	۷۸	۸/۶۷
تأثیر کیفیت و کمک حسابرسی داخلی بر	Pizzini et al. (2015)	Auditing: A Journal of Practice & Theory	۷۷	۸/۵۶
کمک حسابرسی داخلی و به‌موقع بودن	Abbott et al. (2012a)	Auditing: A Journal of Practice & Theory	۶۹	۵/۷۵

مقاله	نویسندگان (سال)	مجله	کل استناد	کل استناد
کاهش حق الزحمه حسابرسی از محل کمک‌های ارائه شده	Abbott et al. (2012b)	Contemporary Accounting Research	۵/۰۸	۶۱

### تأثیر گذارترین نویسندگان

مطابق جدول شماره (۲)، David A. Wood<sup>۱</sup> از دانشگاه بریگام یانگ (ایالات متحده) با ۸۲ استناد و ۷ مقاله، تأثیر گذارترین و مولدترین نویسنده در حوزه پژوهشی کیفیت حسابرسی داخلی می‌باشد. موضوعاتی که Wood عمدتاً در رابطه با کیفیت حسابرسی داخلی مورد مطالعه قرار داده عبارت‌اند از: تصمیم حسابرس مستقل برای اتکا، برون‌سپاری خدمات حسابرسی داخلی و حسابرسی داخلی به‌عنوان یک بستر آموزشی برای مدیران. آخرین موضوعی که این پژوهشگر برای مطالعه برگزیده است، تأثیر انجام کارها از راه دور در نتیجه بیماری همه گیر کوید-۱۹ بر کیفیت حسابرسی داخلی می‌باشد.

### جدول ۲. مؤثرترین نویسندگان

نویسنده	دانشگاه	استنادها	مقالات
Wood	Brigham Young University	۸۲	۷
Prawitt	Brigham Young University	۶۱	۲
Smith	University of Nevada, Las Vega	۴۹	۱
Lin	California State University, Fresno	۴۶	۳
Pizzini	Southern Methodist University	۴۶	۲
Abbott	University of Wisconsin-Milwaukee	۴۱	۴
Parker	Santa Clara University	۴۱	۴
Peters	University of Arkansas	۴۱	۳
Maletta	Northeastern University	۳۳	۴
Felix	University of Arizona	۳۱	۲

1. <https://scholar.google.com/citations?user=2yK47N0AAAAJ&hl=en>



## تأثیر گذارترین مجلات

مطابق جدول (۳)، مجله آمریکایی *Accounting Review* با ۳۷۳ استناد و بالاترین شاخص H (۱۶۸)، مؤثرترین مجله و مجله بریتانیایی *Managerial Auditing Journal* با ۱۴ مقاله، مولدترین مجله می‌باشند. مجله اخیر با ۳۲۶ استناد به لحاظ تأثیر در مقام دوم قرار دارد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، نیمی از مجلات برتر در این حوزه از ایالات متحده و متعلق به انجمن حسابداری آمریکا (AAA)<sup>۱</sup> می‌باشند. سایر مجلات نیز در کشورهای انگلستان، کانادا و استرالیا منتشر می‌شوند. این نتایج مشابه (Merigó and Yang (2017) می‌باشد که به‌نوعی انحصار پژوهش‌های حوزه حسابداری را متعلق به ایالات متحده و سپس انگلستان، کانادا و استرالیا دانسته و آن‌ها را صاحب بیشترین منابع علمی می‌دانند.

جدول ۳. مؤثرترین مجلات

نام مجله	کشور	انتشارات	استنادها	مقالات	شاخص H	ضریب تأثیر
The accounting review	ایالات متحده	AAA	۳۷۳	۵	۱۶۸	۴/۹۹
Managerial auditing journal	انگلستان	Emerald Insight	۳۲۶	۱۳	۶۱	۲/۴۰
Auditing: A Journal of Practice & Theory	ایالات متحده	AAA	۲۵۱	۳	۸۵	۳/۸۱
International journal of Auditing	انگلستان	John Wiley and Sons Ltd	۲۴۲	۵	۲۵	۲/۸۸
Contemporary Accounting Research	کانادا	Wiley-Blackwell	۲۱۲	۴	۱۰۹	۴/۶۴
Journal of Accounting Research	ایالات متحده	AAA	۱۹۲	۲	۱۴۹	۴/۷۱
Accounting Horizon	ایالات متحده	AAA	۱۶۸	۱	۸۱	۲/۳۶
Journal of Accounting and Economics	انگلستان	Elsevier Ltd	۱۳۳	۱	۱۶۳	۶/۹۴
Accounting Organization & Society	ایالات متحده	Elsevier Ltd	۷۵	۱	۱۴۰	۴/۷۸

### 1. American Accounting Association

۲. شاخص H (هرش) و ضریب تأثیر هر مجله در تاریخ ۸ اردیبهشت ۱۴۰۱ به ترتیب از تارنامه SCImago Journal Rank اسکوپوس (SJR) و پایگاه WoS استخراج شده است.

نام مجله	کشور	انتشارات	استنادها	مقالات	شاخص H	ضریب تأثیر
Accounting and Finance	استرالیا	Wiley-Blackwell	۶۹	۱	۵۲	۲/۸۷

### مولدترین مراکز پژوهشی

بر اساس نتایج جدول شماره (۴)، دانشگاه بریگام یانگ<sup>۱</sup> از ایالات متحده بیشترین تعداد مقالات در حوزه کیفیت حسابداری داخلی را ارائه نموده است. بازم برتری ایالات متحده در تعداد دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی فعال در این حوزه تأیید می‌شود. توجه خاص قانون‌گذاران و استانداردهاگذاران در آفریقای جنوبی به حاکمیت شرکتی و مکانیزم‌های آن، می‌تواند دلیلی برای اهتمام پژوهشگران این کشور برای مطالعه بیشتر حسابداری داخلی و کیفیت آن باشد (مشایخی و همکاران، ۱۴۰۰) و توجیهی برای حضور دو دانشگاه از این کشور در جدول شماره (۴) باشد.

جدول ۴. مولدترین مراکز پژوهشی

مقالات	کشور	دانشگاه	دانشگاه
۷	ایالات متحده	(Brigham Young University)	دانشگاه بریگام یانگ
۴	رومانی	(Bucharest University Of Economic Studies)	دانشگاه مطالعات اقتصادی بخارست
۴	ایالات متحده	(Northeastern University)	دانشگاه شمال شرقی
۴	ایالات متحده	(Santa Clara University)	دانشگاه سانتا کلارا
۴	آفریقای جنوبی	(University of Pretoria)	دانشگاه پرتوریا
۳	ایالات متحده	(California State University, Fresno)	دانشگاه ایالتی کالیفرنیا، فرزنو
۳	استرالیا	(Deakin University)	دانشگاه دیکین
۳	تایوان	(National Taipei University Of Technology)	دانشگاه ملی فناوری تایپه
۳	آفریقای جنوبی	(Pontifical Catholic University Of São Paulo)	دانشگاه پاپی کاتولیک

1. <https://www.byu.edu/>

مقالات	کشور	دانشگاه	
	جنوبی		سائوپائولو
۳	ایالات متحده	(Texas A&M University)	

### تأثیرگذارترین کشورها

مطابق نتایج ارائه شده در جدول (۵)، بیشترین پژوهش‌ها در حوزه کیفیت حسابرسی داخلی با اختلاف زیاد از سایرین، توسط پژوهشگران ایالات متحده انجام شده و بیشترین استناد به پژوهش‌های مذکور صورت گرفته است. پژوهشگران چینی، استرالیایی، مالزیایی و عربستان سعودی، بافاصله زیاد بعد از ایالات متحده، مولدترین در این حوزه پژوهشی بوده‌اند. فعال بودن شعب انجمن حسابرسان داخلی در این کشورها می‌تواند محرکی برای توجه بیشتر به حسابرسی داخلی و کیفیت آن در این کشورها باشد.

جدول ۵. تأثیرگذارترین کشورها

کشور	استنادها	مقالات	کشور	استنادها	مقالات
ایالات متحده	۱،۲۱۵	۶۲	بلژیک	۵۲	۳
استرالیا	۹۹	۸	چین	۵۱	۱۶
اتیوپی	۹۹	۱	انگلستان	۴۸	۳
کانادا	۶۲	۲	آلمان	۴۷	۶
عربستان سعودی	۶۱	۸	مالزی	۳۸	۱۴

### تحلیل کلمات

در مقالات استخراج شده طی سال‌های مورد بررسی، در مجموع ۲۳۷ کلیدواژه توسط نویسندگان تعریف شده است که در جدول شماره (۶)، ده تا از پرتکرارترین آن‌ها مشاهده می‌شود. به منظور دقت بیشتر نتایج، پیش از اجرای هرگونه تحلیل، کلیدواژه‌هایی که مفهومی مشابه ولی ظاهری متفاوت داشتند، در یکدیگر ادغام شدند. همان‌گونه که انتظار می‌رود، کلیدواژه «کیفیت حسابرسی داخلی»، پرتکرارترین کلیدواژه این حوزه پژوهشی می‌باشد. «حاکمیت شرکتی»، «کمیته‌های حسابرسی»، «مدیریت سود»، «کنترل‌های داخلی»

و «کیفیت گزارشگری مالی» نیز جایگاه‌های دوم تا ششم را به خود اختصاص داده‌اند. این تکرار زیاد می‌تواند مؤید اهمیت حضور یک سازوکار حسابرسی داخلی باکیفیت در تقویت حاکمیت شرکتی خوب و همچنین، لزوم وجود این سازوکار به همراه کمیته‌های حسابرسی به منظور جلوگیری از هرگونه سوءرفتار مدیران و مدیریت سود متقلبانه از طریق تقویت کنترل‌های داخلی در شرکت‌ها و افزایش کیفیت گزارشگری مالی در نتیجه چنین وضعیتی باشد.

جدول ۶. کلیدواژه‌های پرتکرار

تعداد تکرار	کلیدواژه	تعداد تکرار	کلیدواژه
۹	کنترل‌های داخلی	۴۰	کیفیت حسابرسی داخلی
۸	صلاحیت حسابرس داخلی	۳۰	حاکمیت شرکتی
۷	اثربخشی حسابرسی داخلی	۱۴	کمیته‌های حسابرسی
۶	کیفیت حسابرسی مستقل	۱۲	مدیریت سود
۶	مدیریت ریسک	۹	کیفیت گزارشگری مالی

نتایج حاصل از ترسیم ابر واژگان (شکل شماره ۲) نیز با نتایج جدول (۶) تطابق دارد.

شکل ۲. ابر واژگان



در جدول شماره (۷) پنج موضوع داغ یا مُد روز<sup>۱</sup> مبتنی بر سال اول ظهور کلیدواژه، آخرین سال و میانه آن‌ها نمایش داده شده است. کلیدواژه‌های «مدیریت سود» و «مدیریت ریسک» بیانگر موضوعات داغی هستند که در میان پژوهشگران محبوبیت دارند و پیش‌بینی می‌شود که در سال‌های آینده، مطالعات بیشتری به آن‌ها اختصاص یابند. محبوبیت موضوع مدیریت سود را می‌توان به بحران‌های مالی در شرکت‌های مشهور طی سال‌های اخیر مربوط دانست. داده‌هایی که اخیراً کمیسیون تجارت فدرال ایالات متحده منتشر نموده است، نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۲ نزدیک به ۸/۸ میلیارد دلار کلاهبرداری رخ داده که این نسبت به سال قبل بیش از ۳۰ درصد افزایش داشته است.<sup>۲</sup> وقوع رخداد‌های غیر منتظره‌ای همچون بیماری همه‌گیر کووید-۱۹ و جنگ اوکراین نیز توجه جامعه دانشگاهی را به مدیریت ریسک بیش از پیش معطوف ساخته است که حوزه پژوهشی حسابرسی داخلی نیز از این امر مستثنی نیست.

جدول ۷. موضوعات داغ یا مُد روز

موضوع	تکرار	اولین سال ظهور	سال میانه	آخرین سال نمایش
مدیریت سود	۱۲	۲۰۱۶	۲۰۲۲	۲۰۲۲
مدیریت ریسک	۶	۲۰۱۲	۲۰۲۰	۲۰۲۲
اثر بخشی حسابرسی داخلی	۷	۲۰۲۰	۲۰۲۰	۲۰۲۱
صلاحیت حسابرسان داخلی	۵	۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۰
کمیته‌های حسابرسی	۱۴	۲۰۱۴	۲۰۱۸	۲۰۲۰

## تحلیل ساختار

### تحلیل ساختار مفهومی

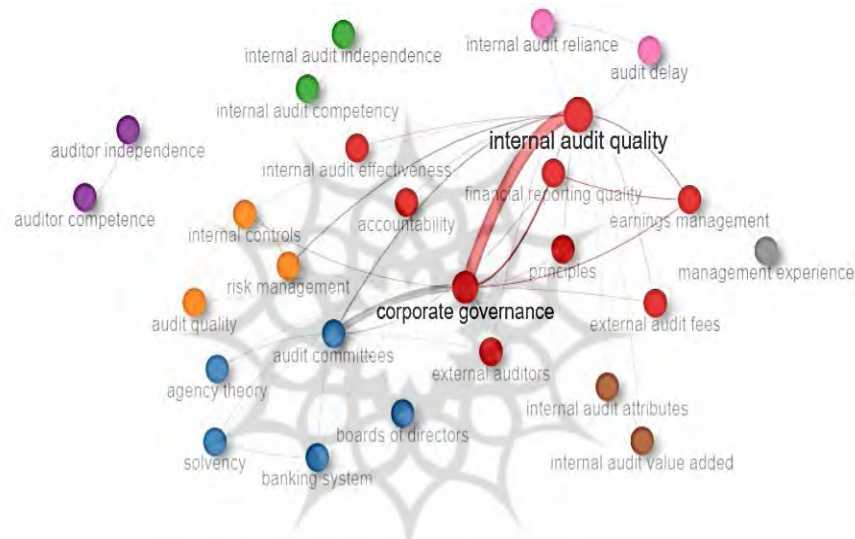
از طریق تحلیل ساختار مفهومی می‌توان پیوندهای میان عبارات مشابه در یک مجموعه مشخص را برجسته نمود و مهم‌ترین و جدیدترین موضوعات مطرح در یک حوزه پژوهشی را آشکار ساخت (Aria & Cuccurullo, 2017). ترسیم شبکه هم‌رخدادی و

1. Trend topics

2. <https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2023/02/new-ftc-data>.

ترسیم نقشه شماتیک (یا موضوعی)، دو نوع تحلیلی هستند که در خدمت توسعه ساختار مفهومی می‌باشند. در شکل (۳) که شبکه هم‌رخدادی کلیدواژه‌ها را در پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی به نمایش درآمده‌اند، اندازه هر گره بیانگر تعداد دفعات استفاده از کلیدواژه موردنظر در مقالات و نزدیکی گره‌ها بیانگر استفاده هر چه بیشتر از این کلیدواژه‌ها به صورت هم‌زمان می‌باشد.

شکل ۳. شبکه هم‌رخدادی کلیدواژه‌ها



در شکل ۳ (۳) هشت خوشه از کلیدواژه‌ها مشاهده می‌شود که هر خوشه نشان‌دهنده مجموعه کلیدواژه‌هایی است که مشابه یکدیگر و متفاوت از کلیدواژه‌های مربوط به دیگر خوشه‌ها می‌باشند. بزرگ‌ترین خوشه به رنگ قرمز بوده و کلیدواژه‌های کیفیت حسابرسی داخلی، حاکمیت شرکتی، مدیریت سود، کیفیت گزارشگری مالی، اثربخشی حسابرسی داخلی، حق‌الزحمه حسابرسی مستقل، پاسخگویی، حساب‌رسان مستقل و پاسخگویی را در بر می‌گیرد. حسابرسی داخلی با کیفیت و اثربخش، خود به‌عنوان یکی از سازوکارهای بسیار مهم حاکمیت شرکتی، به تحقق اصول بنیادی آن از جمله پاسخگویی کمک کرده و ضمن جلوگیری از مدیریت سود در شرکت، به افزایش کیفیت گزارشگری مالی منجر می‌شود. در چنین شرایطی، حساب‌رسان مستقل تکیه بیشتری بر خدمات حسابرسی داخلی نموده و این

به کاهش حقایق الزحمه حسابرسی مستقل می‌انجامد. کلیدواژه‌های موجود در خوشه قرمز، چنین ارتباط مفهومی را نمایش داده و ساختار مفهومی پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی را شکل می‌دهند. صلاحیت و استقلال حسابرسی داخلی به‌عنوان جایگزین‌های اصلی برای ارزیابی کیفیت حسابرسی داخلی، خوشه سبز رنگ را تشکیل می‌دهند. اتکای بیشتر حسابرس مستقل بر خدمات حسابرس داخلی که به کاهش تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی مستقل منجر می‌شود نیز در قالب خوشه صورتی مشاهده می‌شوند. سایر خوشه‌ها نیز به همین ترتیب از تکرار کلیدواژه‌های موردنظر در یک‌سری پژوهش‌های مرتبط تشکیل شده‌اند.

تحلیل بعدی برای شناسایی ساختار مفهومی یک حوزه پژوهشی، ترسیم نقشه شماتیک (موضوعی) ۱ کلیدواژه‌هاست. با استفاده از تحلیل هم‌رخدادی کلیدواژه‌ها به‌منظور نقشه‌برداری علوم، می‌توان به خوشه‌هایی از کلیدواژه‌ها و همچنین، پیوندهای متقابل آنان دست یافت و هر یک از خوشه‌ها را به‌عنوان یک موضوع یا تم در نظر گرفت و در نهایت یک نقشه شماتیک یا نمودار استراتژیک دو بُعدی ۲ از تم‌های مذکور، مبتنی بر دو معیار مرکزیت ۳ و تراکم ۴، ترسیم نمود. شکل (۴) نقشه شماتیک پژوهش‌های حوزه کیفیت حسابرسی داخلی را نشان می‌دهد. «موضوعات محرک»<sup>۵</sup> در ربع بالای سمت راست نقشه شماتیک که از شاخص مرکزیت قوی و تراکم بالایی برخوردارند، کاملاً توسعه یافته و از اهمیت زیادی برای ساختار مفهومی یک حوزه پژوهشی برخوردارند. «موضوعات بسیار

---

1. Thematic map

2. two-dimensional strategic diagram

3. Centrality

شاخص مرکزیت که میزان تعامل یک شبکه با دیگر شبکه‌ها یا همان اهمیت موضوع را اندازه‌گیری می‌کند، شامل «مرکزیت بینابینی» (Betweenness Centrality) (تعداد دفعاتی که یک گره کوتاهترین مسیر اتصال بین دو گره دیگر به وجود می‌آورد) و «مرکزیت نزدیکی» (Closeness Centrality) (فاصله یک گره را از سایر گره‌ها) می‌باشد.

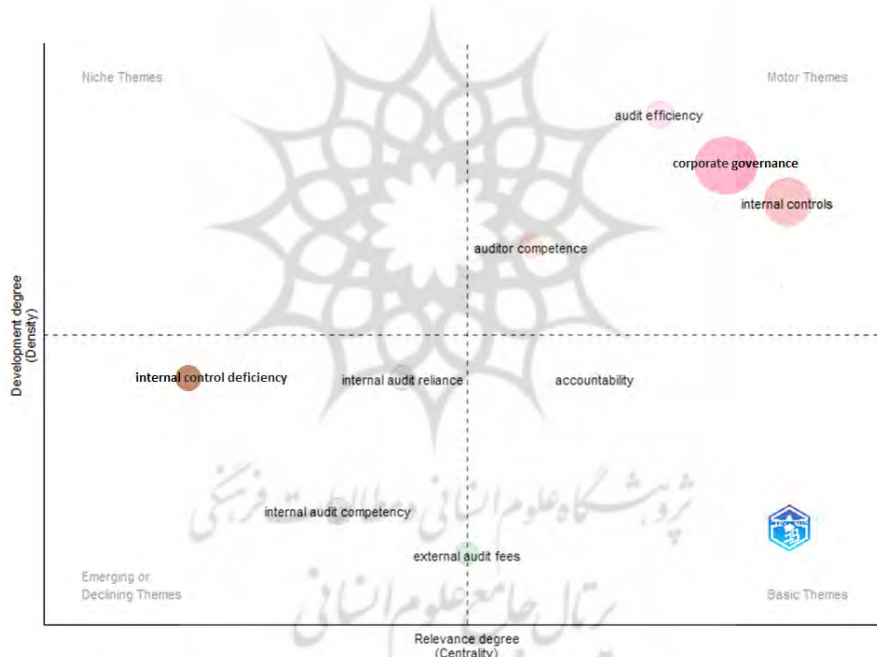
4. Density

شاخص تراکم یا چگالی، قدرت داخلی یک شبکه یا همان توسعه یافتگی موضوع را می‌سنجد.

5. Motor themes

توسعه یافته و ایزوله<sup>۱</sup> در ربع بالای سمت چپ، توسعه زیادی یافته و تخصصی هستند، ولی از اهمیت اندک یا حاشیه‌ای در حوزه پژوهشی مذکور برخوردارند. در قسمت ربع پایین سمت چپ «موضوعات نوظهور یا نادیده گرفته شده»<sup>۲</sup> را می‌تواند دید که هم توسعه اندکی را تجربه نموده‌اند و هم اهمیت کمتری دارند و احتمالاً در آینده یا این شانس را دارند که مورد توجه واقع شده یا کلاً از مسیر پژوهشی خارج شوند. در نهایت، «موضوعات پایه و اساسی»<sup>۳</sup> در ربع پایین سمت راست نقشه، در عین حال که توسعه چندانی نیافته‌اند، اهمیت زیادی دارند و دارای پتانسیل رشد در آینده هستند (Cobo et al., 2011).

شکل ۴. نقشه شماتیک کلیدواژه‌های نویسندگان



کلیدواژه‌های «حاکمیت شرکتی»، «کنترل‌های داخلی»، «کارایی حسابداری» و «صلاحیت حسابداری (مستقل)» در نقشه شماتیک به عنوان موضوعات محرک ظاهر شده‌اند و این

1. Highly developed and isolated themes (Niche themes)
2. Emerging or declining themes
3. Basic and transversal themes



نشان می‌دهد که ادبیات مرتبط با این موضوعات توسعه یافته و نتایج با اهمیتی برای این حوزه پژوهشی فراهم آورده‌اند. موضوع «اتکای حسابررس مستقل»، «ناکارایی کنترل‌های داخلی» و «صلاحیت حسابررس داخلی» موضوعاتی هستند که اهمیت آن‌ها هنوز در این حوزه مشخص نشده و توسعه چندانی نیز نیافته‌اند، بنابراین احتمال می‌رود در آینده مورد توجه قرار گرفته یا از حوزه پژوهشی مورد نظر خارج شوند. موضوع «پاسخگویی» در عین حال که موضوع کلیدی و با اهمیت فوق‌العاده‌ای در حوزه پژوهش‌های کیفیت حسابررسی داخلی می‌باشد، ولی به خوبی رشد نموده و مستعد توسعه در آینده می‌باشد. این امر مؤید این واقعیت است که حسابررسی داخلی با کیفیت می‌تواند با کمک به ارتقای حاکمیت شرکتی و التزام به پاسخگویی سازمان، از هرگونه سوءمدیریت، تقلب و فساد جلوگیری نماید (Erasmus and Coetzee, 2018). نکته جالب توجه این نقشه، قرار گرفتن «حق‌الزحمه حسابررسی مستقل» بین موضوعات نوظهور یا نادیده گرفته شده و موضوعات پایه و اساسی می‌باشد که نشان می‌دهد این موضوع از ویژگی‌های هر دو گروه برخوردار است؛ به عبارت دیگر، موضوع حق‌الزحمه حسابررسی مستقل که می‌تواند از کیفیت حسابررسی داخلی تأثیر بپذیرد (Felix et al., 2001)، هم باید توسعه بیشتری قرار بگیرد و هم اینکه باید بتواند جایگاه خود را به لحاظ اهمیت در ساختار مفهومی این حوزه پژوهشی پیدا کند.

همان‌طور که در نقشه شماتیک مشاهده می‌شود، «حاکمیت شرکتی» و «کنترل‌های داخلی» به دلیل شاخص‌های مرکزیت بینایی و نزدیکی بالا، گره‌های بزرگ‌تری را تشکیل داده‌اند. سایر خروجی‌های حاصل از تحلیل‌های صورت گرفته (ارائه نشده در مقاله) نشان می‌دهد که کلیدواژه‌های دیگری همچون کیفیت حسابررسی داخلی، کمیته‌های حسابررسی، مدیریت سود، کیفیت گزارشگری مالی، هیئت‌مدیره، حسابرسان مستقل، ویژگی‌های حسابررسی داخلی، ارزش‌افزوده حسابررسی داخلی، گزارشگری حسابررس داخلی و کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی در سرفصل کلی «کیفیت حسابررسی داخلی» قرار گرفته‌اند. همچنین کلیدواژه‌های اثربخشی حسابررسی داخلی، مدیریت ریسک، نظریه نمایندگی و افشا، در سرفصل «کنترل‌های داخلی» قرار دارند. این‌ها مفاهیم و موضوعاتی

هستند که در حوزه پژوهشی موردنظر در این مقاله، هم رشد کافی داشته و هم از اهمیت لازم برای شکل‌دهی به ساختار مفهومی برخوردار بوده‌اند.<sup>۱</sup>

در نقشه شماتیک موردبحث، هیچ موضوعی از نوع موضوعات بسیار توسعه‌یافته و ایزوله ظاهر نشده است. هرچند، در نقشه شماتیکی که بر اساس مقالات منتشرشده در این حوزه طی سه سال گذشته (و پس از ظهور بیماری همه‌گیر کووید-۱۹) تهیه گردید (عدم ارائه در مقاله)، موضوع «کیفیت حسابرسی مستقل» به‌عنوان موضوعی که توسعه زیادی یافته ولی همچنان اهمیت خود را در پژوهش‌های این حوزه نشان نداده، ظاهر شده است. در نقشه اخیر، موضوع «حاکمیت شرکتی» در مرکز قرار گرفته است که این حاکی از نیاز به تقویت جایگاه و توسعه این مفهوم در حوزه پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی می‌باشد. «مدیریت سود» طی این دوره سه‌ساله به‌عنوان موضوع محرک و «صلاحیت حسابرسی داخلی» به‌عنوان موضوع پایه و اساسی شناسایی شده‌اند. این نتیجه حاکی از اهمیت فوق‌العاده انجام فعالیت حسابرسی داخلی از طریق فردی با صلاحیت کافی است، هرچند مطالعه در خصوص تعریف و اندازه‌گیری صلاحیت همچنان موردنیاز می‌باشد. همچنین، ارتباطی که حسابرسی داخلی با کیفیت می‌تواند با مدیریت سود دارد، در این حوزه پژوهشی تأیید شده است.

### تحلیل ساختار فکری

تحلیل استنادی به‌عنوان یکی از روش‌های کلاسیک در تحلیل کتاب‌سنجی، مؤلفه اصلی در توسعه ساختار فکری ادبیات محسوب می‌شود. انتشارات علمی به‌عنوان یک قاعده، همواره به انتشارات علمی دیگر ارجاع و استناد می‌دهند و چنین ارجاعاتی، به توسعه یک شبکه منجر می‌شود که در آن، ساختار فکری یک حوزه خاص پژوهشی که چگونگی تأثیر آثار یک نویسنده بر آن حوزه خاص را نشان می‌دهد، از طریق پیوندهای میان گره‌ها (به‌عنوان مثال، نویسندگان، مقالات و مجلات) نمایش داده می‌شود. در خصوص یال‌ها،

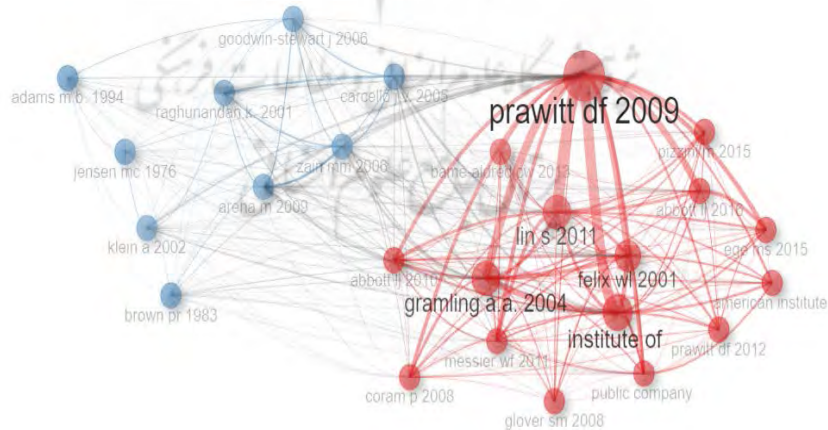
۱. این خروجی‌ها به دلیل محدودیت در حجم مقاله در اینجا ارائه نشده است. در صورت تقاضای خوانندگان، این

خروجی‌ها در اختیار ایشان قرار خواهد گرفت.

بسته به نوع شبکه، مثلاً شبکه هم‌استنادی<sup>۱</sup>، می‌توان تفسیر متفاوتی ارائه داد (Aria & Cuccurullo, 2017). تحلیل هم‌استنادی یکی از شیوه‌های توسعه ساختار فکری یک حوزه پژوهشی است که مبتنی بر نویسندگان، مقالات و منابع انجام می‌شود. هم‌استنادی زمانی وجود دارد که به دو مقاله به‌طور هم‌زمان در مقاله سوم استناد شده باشد و چنین مقالاتی احتمالاً به لحاظ محتوایی شباهت بیشتری با هم دارند (Small, 1973). تحلیل هم‌استنادی از دیدگاه مقالات، مجلات و نویسندگان انجام می‌شود که در این پژوهش به دو مورد اول اکتفا شده است.

در شکل شماره (۵) که شبکه هم‌استنادی مقالات نمایش داده شده است، اندازه هر گره بیانگر تعداد استنادها و هر یال نمایشگر پیوند هم‌استنادی میان این مقالات است. در شکل (۸)، دو خوشه از پژوهش‌های حوزه کیفیت حسابرسی داخلی مشاهده می‌شود. مقالات با بیشترین هم‌استنادی، حاوی ایده‌های اصلی و پایه‌ای در یک حوزه پژوهشی هستند (Chen, 2006). پژوهش (Prawitt et al. (2009 در خصوص نقش کیفیت حسابرسی داخلی در کاهش مدیریت سود و پژوهش (Lin et al. (2011 پیرامون نقش حسابرسی داخلی در رابطه با افشای نقاط ضعف بااهمیت کنترل‌های داخلی، بیشترین میزان هم‌استنادی را در مجموعه پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی داشته‌اند.

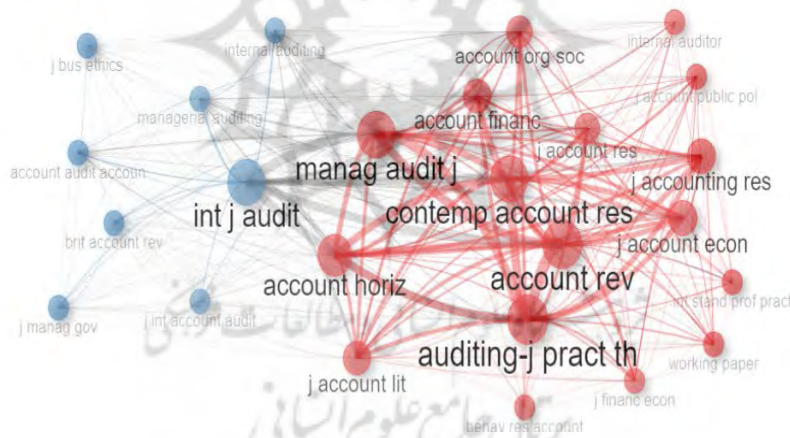
شکل ۵. شبکه هم‌استنادی مقالات



## 1. co-citation

شبکه هم‌استنادی مجلات در شکل شماره (۶) به نمایش گذاشته شده است. نتایج این تحلیل توسط سردبیران یا متصدیان کتابخانه‌های دانشگاهی به‌منظور در انتخاب فهرست اصلی مجلات یک حوزه خاص به کار می‌رود. همچنین، این شبکه، مجلاتی را نشان می‌دهد که احتمالاً به همراه یکدیگر در یک حوزه پژوهشی خاص تمرکز دارند و پژوهشگران می‌توانند جهت تکمیل دانش خود در آن حوزه خاص به آن مجلات مراجعه نمایند. مجلات آمریکایی «Accounting Review»، «Auditing: A Journal of Practice and Theory» که متعلق به AAA هستند به ترتیب دارای بیشترین هم‌استنادی در میان مجلات منتشرکننده نتایج پژوهش‌های پیرامون کیفیت حسابداری داخلی می‌باشند؛ بنابراین می‌توان ادعا کرد که مجلات آمریکایی نه تنها تأثیرگذارترین مجلات در حوزه حسابداری و حسابداری هستند، بلکه به لحاظ شاخص هم‌استنادی نیز در صدر قرار گرفته‌اند.

شکل ۶. شبکه هم‌استنادی مجلات



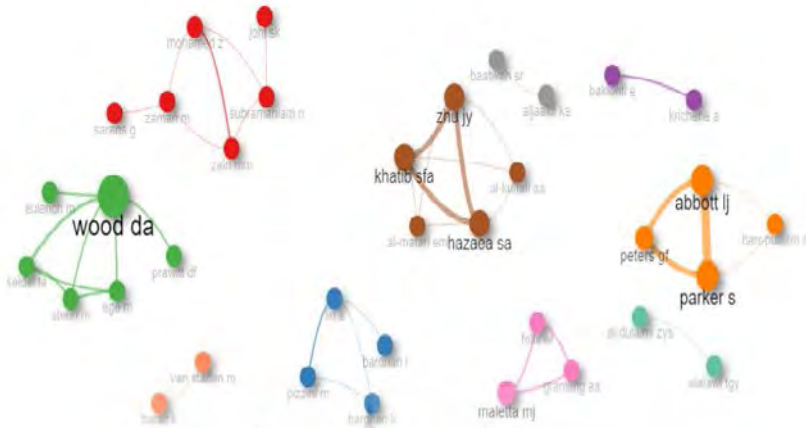
### تحلیل ساختار اجتماعی

ساختار اجتماعی عمدتاً به نحوه تعامل یا همکاری نویسندگان، مؤسسات پژوهشی و کشورها اشاره دارد و شبکه اجتماعی بر اساس این روابط شکل می‌گیرد. این همکاری‌ها در شبکه‌ای نمایش داده می‌شوند که در آن گره‌ها گویای پژوهشگران و یال‌ها بیانگر

ارتباط میان آن‌ها می‌باشند. این روابط، هم‌نویسندگی<sup>۱</sup> خوانده می‌شوند. در این نوع تحلیل، شبکه همکاری علاوه بر ارتباطات نویسندگان، ارتباطات مؤسسات پژوهشی و کشورها در یک زمینه پژوهشی خاص را نمایش می‌دهد. آگاهی از این شبکه‌ها، تأمین منابع مالی و انسانی برای انجام پژوهش را تسهیل می‌نماید و منجر به ارتقای تعاملات و ارتباطات علمی می‌گردد (Ding, 2011).

در شبکه همکاری نویسندگان مقالات حوزه کیفیت حسابرسی داخلی که در شکل (۷) نمایش داده شده است، ده خوشه همکاری مشاهده می‌شود که هر خوشه بیانگر گروهی از نویسندگان است که یا به‌طور مستقیم در تهیه مقالات همکاری نموده، یا به‌واسطه همکاری مشترک در ارتباط با یکدیگر قرار دارند. همچنین، گره بزرگ‌تر بیانگر شبکه بزرگ‌تر و فعالیت علمی بیشتر آن نویسنده نسبت به دیگر نویسندگان است. بزرگ‌ترین و تأثیرگذارترین شبکه همکاری (خوشه سبز) متعلق به Seidel, Ege, Wood, Sterin, Eulerich و Prawitt می‌باشد که در این شبکه، Wood با ۷ مقاله مؤثرترین نویسنده در این حوزه پژوهشی می‌باشد. مطالعات این گروه بیشتر متمرکز بر دو حوزه مدیریت سود و کمک حسابرسان داخلی به حسابرسان مستقل و تأثیر آن بر حق الزحمه حسابرسی مستقل می‌باشد. پس از خوشه سبز، بیشترین همکاری در خوشه قرمز و میان Subramaniam, Johl, Zain, Mohamed, Zaman و Sarens مشاهده می‌شود. گرایش اصلی مطالعات این گروه نیز مشابه خوشه قرمز، متمایل به تصمیمات اتکای حسابرسان مستقل بر حسابرسی داخلی و اثر آن بر هزینه‌های حسابرسی مستقل می‌باشد.

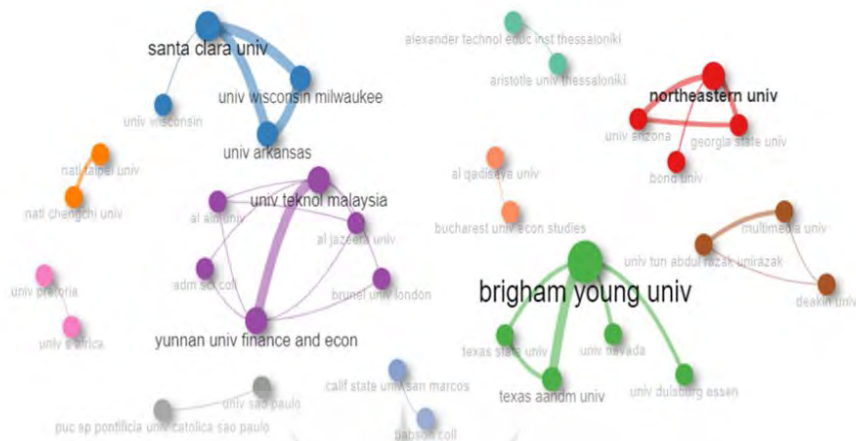
شکل ۷. شبکه همکاری پژوهشگران



شکل (۸) شبکه همکاری مؤسسات پژوهشی در حوزه مطالعات کیفیت حسابرسی داخلی را نشان می‌دهد. بر اساس این نتایج، از میان ۱۱ خوشه از شبکه‌های همکاری، خوشه بنفش بیشترین تعداد مؤسسات پژوهشی را در برمی‌گیرد: «دانشگاه فناوری مالزی، دانشگاه مالی و اقتصاد یونان (چین)، دانشگاه الجزیره<sup>۱</sup>، دانشکده مدیریت بازرگانی دانشگاه ستام بن عبدالعزیز (عربستان سعودی)، دانشگاه برونول لندن (انگلستان)<sup>۲</sup> و دانشگاه العین (امارات متحده عربی)»<sup>۳</sup>. خوشه سبزرنگ نیز، شبکه همکاری نسبتاً بزرگی را نشان می‌دهد که شامل دانشگاه‌های ایالتی تگزاس<sup>۴</sup>، A&M تگزاس، بریگام یانگ، نوادا و دویسبورگ-اسن<sup>۵</sup> می‌باشد. شبکه همکاری اخیر متناظر با بزرگ‌ترین شبکه همکاری نویسندگان می‌باشد که در بخش قبلی مقاله به آن اشاره گردید.

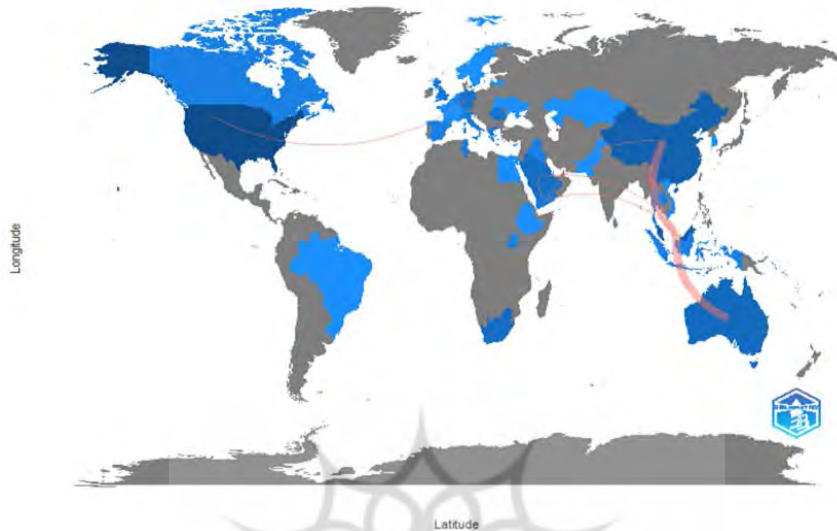
1. Al-Jazeera University
2. Brunel University London
3. Universiti Teknologi Malaysia; Yunnan university finance and econ, College of Business Administration, Prince Sattam bin Abdul Aziz University (adm sci coll), Al Ain University
4. Texas State University
5. Universität Duisburg-Essen

شکل ۸. شبکه همکاری مراکز پژوهشی



در پایان، نقشه جهانی همکاری کشورها در حوزه پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی در شکل (۹) نمایش داده شده است. در این نقشه، کشورهای با رنگ‌های تیره‌تر، مقالات بیشتری نسبت به کشورهای با رنگ‌های روشن منتشر نموده‌اند. رنگ خاکستری نشان می‌دهد که هیچ مقاله‌ای از آن کشور در حوزه پژوهشی مورد نظر منتشر نشده است. خطوط قرمز نشان‌دهنده همکاری میان کشورهاست و خطوط ضخیم‌تر، همکاری قوی‌تر میان آن‌ها را نشان می‌دهد. تعداد انتشارات این کشورها می‌تواند شاهدی بر پیشرفت قابل توجه آن کشور در زمینه پژوهشی مورد نظر باشد طوری که توجه پژوهشگران را در آن منطقه به خود جلب نموده است. در این حوزه، بیشترین همکاری میان چین، مالزی، استرالیا، عربستان سعودی، یمن، مصر، پاکستان، امارات متحده عربی و انگلستان صورت گرفته است که در این میان، چین و مالزی بیشترین ارتباط مستقیم را با دیگر کشورها برقرار نموده‌اند.

شکل ۹. شبکه همکاری کشورها



### بحث و نتیجه‌گیری

با عنایت به تعدد و تنوع مقالاتی که پیرامون کیفیت حسابرسی داخلی منتشر شده‌اند، انجام مطالعه‌ای باهدف مروری جامع بر این ادبیات ارزشمند می‌تواند راهنمایی مفید برای پژوهشگران و متخصصان حرفه ارائه دهد. این پژوهش باهدف کسب دیدگاهی جامع و گسترده نسبت به پژوهش‌های مرتبط باکیفیت حسابرسی داخلی انجام شده است و به دنبال ارزیابی روند و اثرات مطالعات صورت گرفته پیرامون کیفیت حسابرسی داخلی، به همراه ساختار مفهومی، فکری و اجتماعی مطالعات مذکور طی سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۲۳ می‌باشد. به‌منظور دستیابی به این هدف، مجموعه مقالات مرتبط باکیفیت حسابرسی داخلی از پایگاه‌داده‌ای WoS استخراج شد و با استفاده از روش‌های کتاب‌سنجی و از طریق بسته Bibliometrix در محیط آر (R) مورد تحلیل قرار گرفت.

نتایج به‌دست‌آمده در پاسخ به اولین سؤال پژوهش پیرامون بررسی روند تولیدات علمی در حوزه کیفیت حسابرسی داخلی، حاکی از روند افزایشی در این حوزه و به حداکثر رسیدن تعداد مقالات در سال ۲۰۲۲ می‌باشد، طوری که حدود ۱۷ درصد کل



مقالات متعلق به این سال است. پیش‌بینی می‌شود تعداد پژوهش‌ها در این حوزه در سال‌های آتی نیز افزایش داشته باشد. نتایج حاصل‌شده در پاسخ به دومین سؤال پژوهش پیرامون ارزیابی تأثیر انتشارات در حوزه کیفیت حسابرسی داخلی نشان می‌دهد که مقاله (2009) Prawn et al. با ۲۳۳ استناد، مؤثرترین مقاله، Wood از دانشگاه بریگام‌یانگ با ۸۲ استناد و ۷ مقاله، مؤثرترین و مولدترین نویسنده، Accounting Review با ۳۷۳ استناد، مؤثرترین مجله، دانشگاه بریگام‌یانگ با ۷ مقاله، پرکارترین مؤسسه پژوهشی و ایالات‌متحده با ۱،۲۱۵ استناد و ۶۲ مقاله، پراستنادترین و مولدترین کشور در حوزه پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی محسوب می‌شوند. برتری ایالات‌متحده در تولیدات علمی و به لحاظ نویسنده، مجله و مؤسسه پژوهشی در زمینه پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی مطابق نتایج ونکی و همکاران (۱۴۰۰) و Merigó and Yang (2017) می‌باشد.

در پاسخ به سؤال سوم پژوهش مبنی بر شناسایی موضوعات کلیدی و ساختار مفهومی حوزه پژوهشی کیفیت حسابرسی داخلی، نتایج نشان داد که علاوه بر کلیدواژه «کیفیت حسابرسی داخلی»، مفاهیم «حاکمیت شرکتی» و «کمیته‌های حسابرسی»، «مدیریت سود»، «کنترل‌های داخلی» و «کیفیت گزارشگری مالی» پرکارترین کلیدواژه‌ها در این حوزه می‌باشند. تکرار این مفاهیم در مقالات این حوزه می‌تواند ضمن تأکید بر جایگاه حسابرسی داخلی باکیفیت در یک ساختار مناسب حاکمیت شرکتی، حاکی از نقش آن در تقویت کنترل‌های داخلی و جلوگیری از سوءرفتار مدیران و درنهایت افزایش شفافیت و کیفیت گزارشگری مالی باشد. نتایج حاصل از تحلیل شبکه هم‌رخدادی کلیدواژه‌ها، همین نتیجه را تأیید نموده و کلیدواژه‌های نامبرده را به‌عنوان شکل‌دهنده ساختار مفهومی کیفیت حسابرسی داخلی می‌داند.

در راستای سؤال چهارم پژوهش، نتایج تحلیل‌ها نشان داد که «مدیریت سود» و «مدیریت ریسک»، موضوعات داغ و موردتوجه خاص پژوهشگران و دانشگاهیان می‌باشند و انتظار می‌رود پژوهش‌های آتی به این دو موضوع گرایش داشته باشند. همچنین، تحلیل نقشه شماتیک کلیدواژه‌ها در حوزه پژوهشی کیفیت حسابرسی داخلی بیانگر نقش بااهمیت

«پاسخگویی» در ارتقای کیفیت حسابرسی داخلی و استعداد آن برای توسعه و رشد در پژوهش‌های آتی می‌باشد.

به‌منظور پاسخ به سؤال پنجم پژوهش پیرامون شناسایی ساختار فکری و اجتماعی پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی، ابتدا شبکه هم‌استنادی مقالات و مجلات، سپس شبکه همکاری نویسندگان، مؤسسات پژوهشی و کشورها ترسیم شدند و مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج حاصل از تحلیل ساختار فکری نشان می‌دهد که پژوهش PRAWITT et al. (2009) دارای بیشترین میزان هم‌استنادی را در مجموعه پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی بوده و Accounting Review دارای بیشترین هم‌استنادی در میان مجلات حاوی مقالات این حوزه می‌باشد. نتایج تحلیل ساختار اجتماعی، بیانگر بیشترین میزان همکاری میان PRAWITT و Eulerich، Sterin، Seidel، Ege، Wood می‌باشد. مؤثرترین نویسنده در این شبکه wood بوده و مطالعات این گروه بیشتر متمرکز بر موضوعات مدیریت سود و همکاری حسابرسان داخلی و حسابرسان مستقل است. همچنین، دانشگاه‌های فناوری مالزی، مالی و اقتصاد یونان (چین)، الجزیره<sup>۱</sup>، ستام بن عبدالعزیز (عربستان سعودی)، برونول لندن (انگلستان)<sup>۲</sup> و العین (امارات متحده عربی) بزرگ‌ترین شبکه همکاری میان مراکز پژوهشی در حوزه پژوهشی کیفیت حسابرسی داخلی را تشکیل می‌دهند. نقشه جهانی همکاری کشورها در حوزه پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی نشان می‌دهد که بیشترین همکاری‌های علمی کشورها در پژوهش‌های حوزه کیفیت حسابرسی داخلی به برخی کشورهای در حال توسعه (با محوریت چین و مالزی) اختصاص دارد. به نظر می‌رسد کیفیت حسابرسی داخلی در این کشورها دارای اهمیتی مضاعف در نزد پژوهشگران و شاغلین حرفه باشد.

یافته‌های این پژوهش می‌تواند بینشی جهت انجام مطالعات پیرامون کیفیت حسابرسی داخلی در آینده در اختیار پژوهشگران فراهم آورد. از چند جهت می‌توان دانش‌افزایی این پژوهش را بررسی نمود. این پژوهش نخستین تلاش برای کاربرد روش‌های کتاب‌سنجی

1. Al-Jazeera University
2. Brunel University London

به‌منظور مروری بر ادبیات کیفیت حسابرسی داخلی می‌باشد. نتایج این پژوهش نه تنها می‌تواند تصویر جامعی از پژوهش‌های این حوزه فراهم آورد، بلکه می‌تواند با معرفی موضوعات داغ روز به جهت‌گیری مطالعات آینده کمک نماید. همچنین، پژوهشگران می‌توانند در انتخاب نویسندگان همکار و یا مؤسسات پژوهشی برای انجام پژوهش‌های مشترک در حوزه کیفیت حسابرسی داخلی، به نتایج این پژوهش استناد نمایند.

درحالی‌که انجام مطالعات کتاب‌سنجی در حوزه‌های مختلف حسابداری و حسابرسی طی سال‌های اخیر در سطح بین‌الملل رواج یافته است (به‌عنوان مثال Lardo et al., 2022)، در ایران تعداد اندکی از این نوع مطالعات انجام شده است. این مطالعات شامل تحلیل جریان علمی پژوهش‌های حسابداری رفتاری (کرمی و همکاران، ۱۴۰۱)، حسابرسی (حسینی و همکاران، ۱۳۹۸)، حسابداری مدیریت (حسینی و همکاران، ۱۳۹۹) و حسابرسی داخلی (ونکی و همکاران، ۱۴۰۰) می‌باشند. تمامی این پژوهش‌ها، از نرم‌افزار وُس‌ویور استفاده شده و علاوه بر بررسی تعداد مقالات چاپ‌شده در مجلات/پایگاه‌های مورد مطالعه، کمابیش تنها به تحلیل کلمات یا هم‌واژه‌ها (شامل روند زمانی پرتکرارترین کلیدواژه‌ها) و شناسایی پراستنادترین مقالات، نویسندگان، مؤسسات پژوهشی و کشورها پرداخته‌اند و تنها یک مورد تحلیل هم‌استنادی انجام شده است (ونکی و همکاران، ۱۴۰۰). در پژوهش حاضر، علاوه بر تحلیل‌های اخیر، تحلیل‌های ساختار مفهومی، فکری و اجتماعی در ارتباط با پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی، به شکل گسترده‌تری انجام گرفته است. کاربرد عملی نتایج این پژوهش می‌تواند برای متخصصان حرفه باشد. آن‌ها می‌توانند با آگاهی از موضوعات بااهمیت و کلیدی مرتبط با کیفیت حسابرسی داخلی و افراد و منابعی که مستندات معتبرتری تولید کرده‌اند، از نتایج آن‌ها به‌منظور ارتقای کیفیت حسابرسی داخلی استفاده نمایند.

اولین محدودیت این مطالعه به جمع‌آوری داده‌های نمونه آن مربوط می‌باشد. در این پژوهش از پایگاه‌داده WOS استفاده شده که این احتمالاً به از دست رفتن برخی داده‌ها منجر شده است. استخراج داده‌های نمونه از چند پایگاه‌داده به‌طور مستقل (ازجمله

اسکوپوس) که احتمالاً نتایج را بهبود می‌بخشد، برای پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌گردد. همچنین، این امکان وجود دارد که کلیدواژه‌های مورداستفاده در فرآیند جستجو، از جامعیت لازم برخوردار نباشد و توصیه می‌شود سایر پژوهشگران کلیدواژه‌های موردنظر را در پژوهش‌های آتی خود با شیوه‌های تحلیلی عمیق‌تری انتخاب نمایند. لحاظ نکردن مقالات به زبان فارسی به دلیل عدم نمایه شدن آن‌ها در پایگاه داده WoS، محدودیت دیگر این پژوهش است. محدودیت دیگر این مطالعه به انجام تحلیل‌ها بر اساس چکیده‌ها مربوط می‌شود، زیرا تنها چکیده مقالات در WoS قابل دسترسی است. به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود مطالعه‌ای تکمیلی بر اساس متون کامل مقالات که از پایگاه‌های داده‌ای دیگر قابل استخراج باشند، انجام دهند.

### تعارض منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافی ندارند.

### ORCID

Bita Mashayekhi

Milad Samavat

Amin Jahangard



<http://orcid.org/0000-0003-4413-9939>



<http://orcid.org/0000-0002-7026-5405>



<http://orcid.org/0000-0002-8479-1975>

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
پرتال جامع علوم انسانی

## منابع

- حسینی، سیدعلی، گرامی‌راد، فاطمه و زارع‌زردینی، طیبه. (۱۳۹۸). تحلیل جریان علمی پژوهش‌های حسابرسی در پایگاه اطلاعاتی وب‌آوساینس. *دانش حسابداری مالی*، ۶(۴)، ۲۵-۴۶.
- حسینی، سیدعلی، گرامی‌راد، فاطمه و زارع‌زردینی، طیبه. (۱۳۹۹). تحلیل جریان علمی پژوهش‌های حسابداری مدیریت در پایگاه اطلاعاتی وب‌آوساینس. *حسابداری مدیریت*، ۱۳(۴۷)، ۱۲۵-۱۴۲.
- کریمی، غلامرضا، دولت‌زارعی، احسان و فرجی، امید. (۱۴۰۱). بیست‌ویک سال تحقیقات رفتاری حسابداری: تجزیه و تحلیل کتاب‌شناختی. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۹(۷۵)، ۱۶۵-۲۰۱.
- مشایخی، بیتا، ونکی، امیرسالار و سیوندیان، مصباح. (۱۴۰۰). مروری بر مطالعات حسابرسی داخلی با رویکرد مدل‌سازی موضوعی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی. ۲۸(۲): ۳۵۸-۲۹۸.
- مشایخی، بیتا، سماوات، میلاد و جهانگرد، امین. (۱۴۰۲). مروری بر پژوهش‌های حسابرسی داخلی در بخش عمومی: تجزیه و تحلیل کتاب‌سنجی، حسابداری دولتی (پذیرفته‌شده برای چاپ)
- ونکی، امیرسالار، مشایخی، بیتا و سیوندیان، مصباح. (۱۴۰۰). یک قرن حسابرسی داخلی - با بهره‌گیری از مرور ادبیات محاسبه محور (Computational Literature Review) فصلنامه دانش حسابرسی. ۲۱(۸۵): ۸۱-۳۱

## References

- Abbott, L. J., Daugherty, B., Parker, S., & Peters, G. F. (2016). Internal audit quality and financial reporting quality: The joint importance of independence and competence. *Journal of Accounting Research*, 54(1), 3-40.
- Abbott, L. J., Parker, S., & Peters, G. (2012a). Internal audit assistance and external audit timeliness. *Auditing*, 31(4), 3-20.
- Abbott, L., Parker, S., & Peters, G. (2012b). Audit fee reductions from internal audit-provided assistance: The incremental impact of internal audit characteristics. *Contemporary Accounting Research*, 29(1), 94-118.
- Abdullah, R., Ismail, Z., & Smith, M. (2018). Audit committees' involvement and the effects of quality in the internal audit function on corporate governance. *International Journal of Auditing*, 22(3), 385-403.
- Ahmi, A. (2022). *Bibliometric Analysis using R for Non-Coders: A practical handbook in conducting bibliometric analysis studies using Biblioshiny for Bibliometrix R package*.
- Arel, B., Beaudoin, C. A., & Cianci, A. M. (2012). The Impact of Ethical Leadership, the Internal Audit Function, and Moral Intensity on a

- Financial Reporting Decision. *Journal of Business Ethics*, 109(3), 351-366.
- Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). A brief introduction to bibliometrics. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.
- Asiedu, K. F., & Deffor, E. W. (2017). Fighting Corruption by Means of Effective Internal Audit Function: Evidence from the Ghanaian Public Sector. *International Journal of Auditing*, 21(1), 82-99.
- Boskou, G., Kirkos, E., & Spathis, C. (2019). Classifying internal audit quality using textual analysis: the case of auditor selection. *Managerial Auditing Journal*, 34(8), 924-950.
- Chen, C. (2006). CiteSpace II: Detecting and visualizing emerging trends and transient patterns in scientific literature. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57(3), 359-377.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). Science mapping software tools: Review, analysis, and cooperative study among tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382-1402. <https://doi.org/10.1002/asi.21525>
- Coram, P., Ferguson, C., & Moroney, R. (2008). Internal audit, alternative internal audit structures and the level of misappropriation of assets fraud. *Accounting and Finance*, 48(4), 543-559.
- Daum, B., Feld, N., Allix, O., & Rolfes, R. (2019). A review of computational modelling approaches to compressive failure in laminates. *In Composites Science and Technology*, 181, 107663.
- Deribe, W. J., & Regasa, D. G. (2014). Factors determining internal audit quality: Empirical evidence from Ethiopian commercial banks. *Research Journal of Finance and Accounting*, 5(23), 86-95.
- Ding, Y. (2011). Scientific collaboration and endorsement: Network analysis of coauthorship and citation networks. *Journal of Informetrics*, 5(1), 187-203.
- Dotsika, F., & Watkins, A. (2017). Identifying potentially disruptive trends by means of keyword network analysis. *Technological Forecasting and Social Change*. 119, 114-127.
- Ege, M. S. (2015). Does internal audit function quality deter management misconduct? *Accounting Review*, 90(2), 495-527.
- Erasmus, L., & Coetzee, P. (2018). Drivers of stakeholders' view of internal audit effectiveness: Management versus audit committee. *Managerial Auditing Journal*, 33(1), 90-114.
- Fadzil, F., Haron, H., & Jantan, H. (2005). Internal auditing practices and internal control system. *Managerial Auditing Journal*, 20, 844-866.
- Felix, W., Gramling, A., & Maletta, M. (2001). The contribution of internal audit as a determinant of external audit fees and factors influencing

- this contribution. *Journal of Accounting Research*, 39(3), 513-534.
- Getie Mihret, D., & Wondim Yismaw, A. (2007). Internal audit effectiveness: an Ethiopian public sector case study. *Managerial Auditing Journal*, 22(5), 470-484.
- Gramling, A. A., & Vandervelde, S. D. (2006). Assessing internal audit quality. *Internal Auditing*, 21, 26-33.
- Gramling, A., Maletta, M., Schneider, A., & Church, B. (2004). The Role of the Internal Audit Function in Corporate Governance: a Synthesis of the Extant Internal Auditing Literature and Directions for Future Research. *Journal of Accounting Literature*, 23, 194-244.
- Habib, A. (2022), Publishing literature reviews, *Pacific Accounting Review*, 34(3), 399-405.
- IIA (2015). *Global Internal Audit Competency Framework*. Institute of Internal Auditors (IIA).
- Jiang, L., André, P., & Richard, C. (2018). An international study of internal audit function quality. *Accounting and Business Research*, 48(3), 264-298.
- Lardo, A., Corsi, K., Varma, A., & Mancini, D. (2022). Exploring blockchain in the accounting domain: a bibliometric analysis. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. 35(9), 204-233.
- Lenz, R., & Hahn, U. (2015). A synthesis of empirical internal audit effectiveness literature pointing to new research opportunities. *Managerial Auditing Journal*, 30, 5-33.
- Lin, S., Pizzini, M., Vargus, M., & Bardhan, I. R. (2011). The role of the internal audit function in the disclosure of material weaknesses. *Accounting Review*, 86(1), 287-323.
- Mat Zain, M., Zaman, M., & Mohamed, Z. (2015). The Effect of Internal Audit Function Quality and Internal Audit Contribution to External Audit on Audit Fees. *International Journal of Auditing*. 19(3), 134-147.
- Mazza, T., & Azzali, S. (2015). Effects of internal audit quality on the severity and persistence of controls deficiencies. *International Journal of Auditing*, 19(3), 148-165.
- Merigó, J. M., & Yang, J. B. (2017). Accounting Research: A Bibliometric Analysis. *Australian Accounting Review*, 27(1), 71-100.
- Messier, W. F., Reynolds, J. K., Simon, C. A., & Wood, D. A. (2011). The effect of using the internal audit function as a management training ground on the external auditor's reliance decision. *Accounting Review*, 86(6), 2131-2154.
- Neu, D., Everett, J., & Ahaman, A. S. (2013). Internal auditing and corruption within government: The case of the Canadian Sponsorship Program. *Contemporary Accounting Research*, 30(3), 1223-1250.

- Noyons, E., Moed, H., & Van Raan, A. (1999). Integrating research performance analysis and science mapping. *Scientometrics*, 46(3), 591-604.
- Page, L. (1998). The pagerank citation ranking: Bringing order to the web. Technical report. Stanford Digital Library Technologies Project, 1998.
- PCAOB, P. C. A. O. B. (2007). An Audit of Internal Control over Financial Reporting That Is Integrated with an Audit of Financial Statements. In *PCAOB Release No. 2007-005*.
- Pizzini, M., Lin, S., & Ziegenfuss, D. (2015). The impact of internal audit function quality and contribution on audit delay", *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 34(1), 25-58.
- Prawitt, D., Smith, J., & Wood, D. (2009). Internal audit quality and earnings management. *Accounting Review*, 84(4), 1255-1280.
- Rezaee, Z. (2005). Causes, consequences, and deterrence of financial statement fraud. *Critical Perspectives on Accounting*, 16(3), 277-298.
- Samagaio, A., & Felício, T. (2023). The determinants of internal audit quality. *European Journal of Management and Business Economics*.
- Small, H. (1973). Co-citation in the scientific literature: A new measure of the relationship between documents. *Journal of the American Society for Information Science*, 24(4), 265-269.
- Tranfield, D. C., Denyer, D. C., & Smart, P. (2003). Towards a Methodology for Developing Evidence-Informed Management Knowledge by Means of Systematic Review. *British Academy of Management*, 14, 207-222.
- Trotman, A. J., & Duncan, K. R. (2018). Internal audit quality: Insights from audit committee members, senior management, and internal auditors. *Auditing*, 37(4), 235-259.
- van Gelderen, S. C., Zegers, M., Boeijen, W., Westert, G. P., Robben, P. B., & Wollersheim, H. C. (2017). Evaluation of the organisation and effectiveness of internal audits to govern patient safety in hospitals: a mixed-methods study. *BMJ OPEN*, 7(7).

#### References [In Persian]

- Hosseini, S. A., Geramirad, F., & Zare Zardeini, T. (2021). Analysis of the scientific stream of management accounting research in the Web of Science database. *Management Accounting*, 13(47), 125-142. [In Persian]
- Hosseini, S. A., Geramirad, F., & Zare Zardini, T. (2020). Analyze the Scientific Flow of Auditing Research on the Web of Science Database. *Financial Accounting Knowledge*, 6(4), 25-46. [In Persian]
- Karami, G., Dolatzarei, E., & Faraji, O. (2022). Twenty-One Years of the Behavioral Accounting Research: A Bibliometric Analysis. *Empirical*



- Studies in Financial Accounting*, 19(75), 165-201. [In Persian]
- Mashayekhi, B., Vanaki, A. S., & Sivandian, M. (2021). A Review of Internal Audit Research Using Topic Modeling. *Accounting and Auditing Review*, 28(2), 296-358. [In Persian]
- Mashayekhi, B., Samavat, M., & Jahangard, A. (2023). Reviewing the Internal Audit Literature in the Public Sector: A Bibliometrics Analysis. *Governmental Accounting*. Accepted for publication. [In Persian]
- Vanaki, A., Mashayekhi, B., & Sivandian, M. (2021). A century of internal auditing-Using computational literature review. *Audit Science*, 21(85), 31-81. [In Persian]



**استناد به این مقاله:** مشایخی، بیتا، سماوات، میلاد، جهانگرد، امین. (۱۴۰۲). ترسیم نقشه علمی پژوهش‌های کیفیت حسابرسی داخلی، مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۲۰(۷۸)، ۳۵-۷۵.

DOI: 10.22054/qjma.2023.73687.2458



Empirical Studies in Financial Accounting is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.



پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی  
پرتال جامع علوم انسانی